

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
STRATEGINIŲ KOMPETENCIJŲ GRUPĖ
DĖL ADMINISTRACINĖS NAŠTOS POKYČIO VERSLUI PER 2020 METUS IR NAŠTOS
MAŽINIMO PLANŲ 2021 M.

PAŽYMA

2021-03-22 Nr. NV-504

Vilnius

Teikėjas: Ekonomikos ir inovacijų ministerija

Tikslas: Ministrų kabinetui pristatyti Vyriausybei atskaitingų institucijų priimtų sprendimų įtakotą administracinės naštos verslui pokytį per 2020 metus ir informuoti Vyriausybės narius apie Ekonomikos ir inovacijų ministerijos artimiausiu laikotarpiu planuojamus pokyčius šioje srityje.

Esmė:

Administracinė našta ūkio subjektams suprantama kaip laiko sąnaudos ir finansinės išlaidos, kurios patiriamos vykdant teisės aktuose nustatytus informacinius įpareigojimus.

Informacinis įpareigojimas – įpareigojimas pateikti valstybės ar savivaldybių institucijoms ar įstaigoms arba jų įgaliotiems asmenims informaciją apie savo veiklą ar gaminius; tokią informaciją kaupti, saugoti ir pateikti valstybės ar savivaldybių institucijų ar įstaigų arba jų įgalioto asmens atskiru pareikalavimu; pateikti informaciją trečiosioms šalims.

Administracinė našta apskaičiuojama padauginant laiką, per kurį atliekamas informacinio įpareigojimo vykdymo veiksmas, vidutinį valandinį darbo užmokestį ir kiekio kintamąjį, kuris parodo informacinio įpareigojimo vykdymo veiksmo atlikimo dažnį ir jį atliekančių ūkio subjektų skaičių. Pažymėtina, kad administracinė našta vertinama vadovaujantis Vyriausybės nutarimu patvirtinta Administracinės naštos ūkio subjektams nustatymo metodika. Ekonomikos ir inovacijų ministerija yra parengusi ir savo interneto svetainėje skelbia iš dalies automatizuotą skaičiuoklę administracinei naštai apskaičiuoti

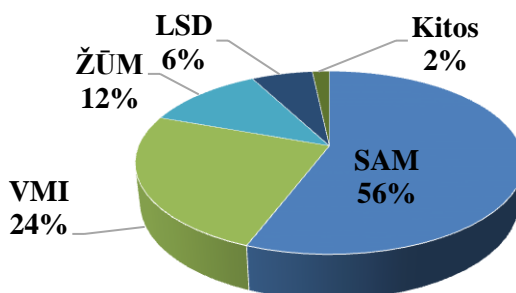
(<https://eimin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/verslo-aplinka/geresnis-reglamentavimas/administracines-nastos-vertinimo-ir-mazinimo-praktine-informacija>).

Per 2020 m. administracinė našta ūkio subjektams buvo sumažinta 6,26 mln. eurų. Lyginant 2020 m. rodiklį su 2019 m. administracinės naštos pokyčio rodikliu, jis yra dvigubai mažesnis, nes per 2019 m. administracinė našta ūkio subjektams sumažėjo 12,8 mln. eurų.

Per 2020 metus institucijų duomenimis, tik **97 teisės aktų pakeitimai**, darė įtaką administracinės naštos ūkio subjektams pokyčiui (2020 m. pirmąjį pusmetį – 46 ir antrąjį pusmetį – 51): 18 įstatymų pakeitimų, 11 Vyriausybės nutarimų, 68 institucijų kompetencijos srities įsakymų.

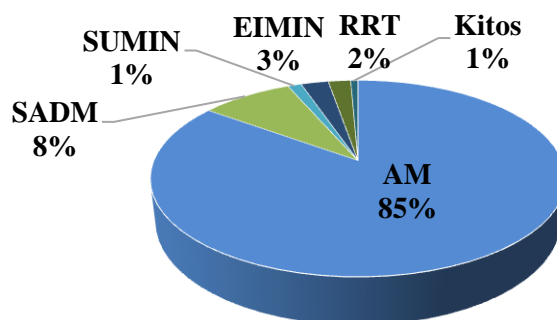
Labiausiai administracinę naštą 2020 metais sumažinusios institucijos:

1. Sveikatos apsaugos ministerija – 3,65 mln. eurų
2. Valstybinė mokesčių inspekcija – 1,61 mln. eurų
3. Žemės ūkio ministerija – 0,77 mln. eurų
4. Lietuvos statistikos departamentas – 0,4 mln. eurų
5. Lietuvos transporto saugos administracija – 78 tūkst. eurų

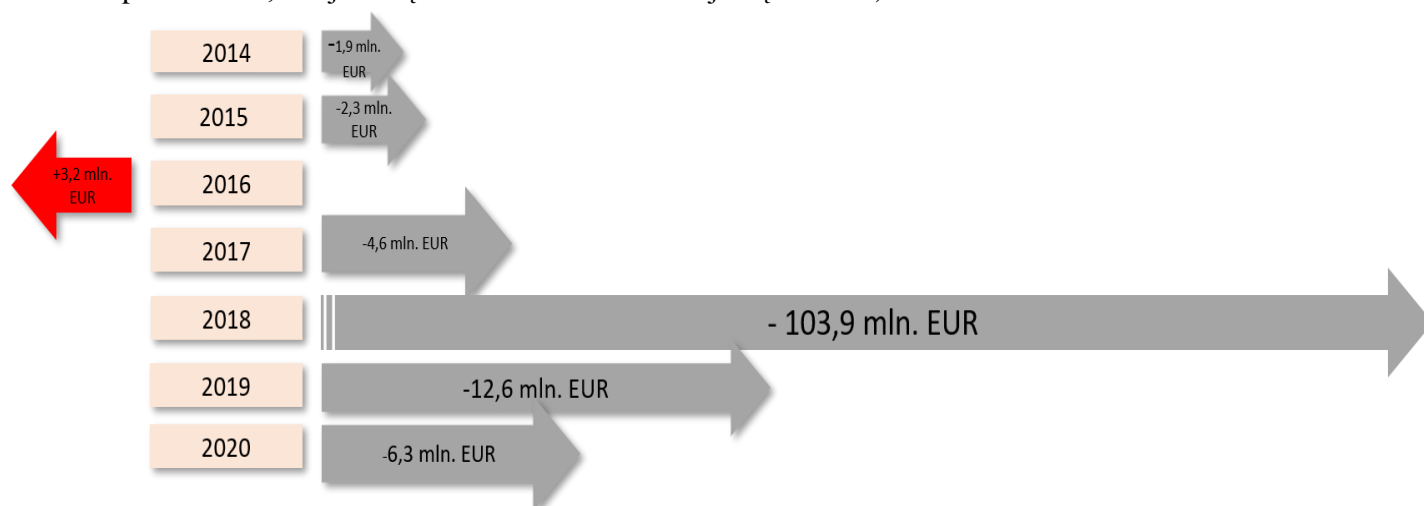

Labiausiai administracinę naštą 2020 metais padidinusios institucijos

1. Aplinkos ministerija – 240 tūkst. eurų
2. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija – 24 tūkst. eurų
3. Ekonomikos ir inovacijų ministerija – 7,2 tūkst. eurų
4. Ryšių reguliavimo tarnyba – 5,9 tūkst. eurų
5. Susisiekimo ministerija – 3,6 tūkst. eurų

Pažymėtina, kad administracinės naštos balansinis rodiklis skaičiuojamas nuo 2014 m. ir per tą laikotarpį administracinė našta buvo sumažinta 128,5 mln. eurų. (didžiąją dalį šio rodiklio sudaro 2018 m. pasiekimai, kai administracinė našta buvo sumažinta net 103,9 mln. eurų, priėmus poros teisės aktų pakeitimus¹, turėjusius įtakos dideliame ūkio subjektų skaičiui).

Ekonomikos ir inovacijų ministerijos (toliau – EIMIN) duomenimis, **daugiau nei pusė institucijų nesilaiko „one in, one out“ taisyklės** (iš EIMIN duomenis pateikusių 17 institucijų, 9 administracinę naštą savo kompetencijos ribose padidino (3 iš jų nežymiai) ir tik 8 – sumažino (2 iš jų nežymiai)) ir **nesilaiko Vyriausybės nutarime numatyto tikslo, kad bendras administracinės naštos**, kurią sukelia ūkio subjektams institucijos kompetencijos srityje inicijuotas teisinis reguliavimas, **lygis per kalendorinius metus turi išlikti nepakitęs arba mažėti**.

EIMIN, vertindama esamą situaciją, planuoja tam tikrus veiksmus:

- Įvertinant tai, kad **administracinė našta**, kuri susijusi tik su informaciniais įpareigojimais, **sudaro nedidelę dalį teisės aktų reikalavimais verslui sukurtas bendros reguliavimo naštos**, t. y. ūkio subjekto patiriamų išlaidų (pvz., pritaikyti patalpas pagal reikalavimus, naudoti medžiagas, atitinkančias nustatytus reikalavimus, projektuoti pagal nustatytus reikalavimus, nustatytu periodu apmokėti ar atestuoti darbuotojus pagal licencijos ar specialiuosius profesijos reikalavimus ir pan.), reikalingų vykdant teisės aktuose nustatytus įpareigojimus visumos, buvo parengta Prisitaikymo išlaidų ūkio subjektams vertinimo pinigine išraiška metodika (toliau – Metodika), kurią 2021 m. EIMIN planuoja

¹ FM priėmus Kasos aparatų diegimo ir naudojimo tvarkos aprašo pakeitimus, kuriais buvo atsisakyta prievolės kiekvienam kasos aparatui pildyti popierinį kasos operacijų žurnalą našta sumažinta 70,1 mln. eurų; SAM pakeitus Geros higienos praktikos taisykles viešojo maitinimo įmonėms ir atsisakius reikalavimo maisto tvarkymo įmonėms 4 kartus kiekvieną dieną pildyti savikontrolės žurnalus administracinė našta sumažinta 31,8 mln. eurų.

pateikti derinti suinteresuotoms institucijoms bei patvirtinti Vyriausybės nutarimu . Tokiu būdu bus teisiškai įtvirtintas prisitaikymo išlaidų vertinimo mechanizmas, kuris leis užtikrinti objektyvesnę ir tikslesnę reguliavimo naštos pokyčio stebėseną bei perteklinės naštos prevenciją.

- Siekiant tobulinti geresnio reglamentavimo teisinę ir institucinę bazę, EIMIN planuoja atlikti verslo sąlygas reguliuojant taikomų geresnio reglamentavimo priemonių veiksmingumo analizę ir parengti pasiūlymus dėl geresnio reglamentavimo priemonių ir institucinės sistemos tobulinimo.
- Steigti Reguliavimo politikos patariamąją tarybą, kuri padės identifikuoti trūkumus reguliavimo politikos teisinėje ir institucinėje sistemoje, be to pasitelkiant tarybos ekspertų įžvalgas, EIMIN numato pradėti rengti sektorinius **reguliavimo naštos mažinimo planus**, įtraukiant institucijas, kurių teisės aktais yra reguliuojamas konkretus sektorius.

Dalykinio vertinimo išvada:

Įvertinant planuojamus EIMIN darbus, **administracinės naštos mažinimo stebėsenos ataskaita turėtų transformuotis į teisės aktais sukuriamos bendros reguliavimo naštos stebėsenos ataskaitą.** Atsižvelgiant į tai, siūlome ministerijai, patvirtinus reikalingus metodinius dokumentus, imtis veiksmų, siekiant užtikrinti informacijos sklaidą, tarnautojų mokymus, konsultacinę pagalbą, **kad būtų pradėta vertinti ir skaičiuoti bendra reguliavimo sukuriamą našta.**

Atkreiptinas dėmesys, kad šiuo metu nuolat stebimas ir vertinamas administracinės naštos pokytis tik ūkio subjektams, tačiau **pasigendama sistemiško ar bent *ad hoc* administracinės naštos pokyčio vertinimo gyventojams ir / ar valstybės (ir savivaldybių) institucijoms ir įstaigoms**, kas priskiriama Vidaus reikalų ministerijos kompetencijai. Prašytume Vidaus reikalų ministerijos įvertinti, kokiomis priemonėmis ir / ar procesais būtų galima užtikrinti, kad teisės aktais sukeliamos administracinės naštos pokytis būtų vertinamas ir stebimas taip pat ir gyventojams bei valstybės (ir savivaldybių) institucijoms ir įstaigoms.

Patarėja

Asta Petkevičienė